

Στιγμιότυπο κύματος

Στη θέση $x=0$ ενός γραμμικού ομογενούς ελαστικού μέσου υπάρχει πηγή κύματος η οποία αρχίζει να ταλαντώνεται σύμφωνα με την εξίσωση $y=0,2\eta\mu\pi t$ (μονάδες στο S.I.) Το κύμα που δημιουργείται διαδίδεται προς τη θετική κατεύθυνση με ταχύτητα $v=1\text{m/s}$. Να σχεδιάσετε στιγμιότυπα του κύματος τις χρονικές στιγμές $t_1=1\text{s}$ και $t_2=2,5\text{s}$.

Απάντηση:

Συγκρίνοντας την εξίσωση που μας δίνεται $y=0,2\eta\mu\pi t$ με την εξίσωση $y=A\eta\mu\omega t$ βρίσκουμε

$$\omega=\pi \rightarrow 2\pi f=\pi \rightarrow f=0,5\text{Hz} \text{ ή } T=2\text{s}.$$

Από την θεμελιώδη εξίσωση της κυματικής $v=\lambda f$, βρίσκουμε το μήκος κύματος $\lambda = \frac{v}{f} = 2\text{m}$.

Κατόπιν γράφουμε την εξίσωση του κύματος $y = A \eta\mu 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right)$ και με αντικατάσταση

$$y = 0,2 \eta\mu 2\pi \left(\frac{t}{2} - \frac{x}{2} \right). \quad (1)$$

Θέτουμε στην εξίσωση του κύματος (1) $t=1\text{s}$ και παίρνουμε:

$$y = 0,2 \eta\mu 2\pi \left(\frac{1}{2} - \frac{x}{2} \right) = 0,2 \eta\mu (\pi - \pi x) = 0,2 \eta\mu (\pi x).$$

Πράγμα που σημαίνει ότι η γραφική παράσταση είναι μια ημιτονοειδής καμπύλη.

Βρίσκουμε το πεδίο ορισμού της συνάρτησης ή διαφορετικά βρίσκουμε μέχρι ποια απόσταση έχει διαδοθεί το κύμα. Αυτό μπορούμε να το βρούμε με δυο τρόπους:

α) Η φάση του κύματος πρέπει να είναι μεγαλύτερη ή ίση με το μηδέν.

Άρα $\pi - \pi x \geq 0 \rightarrow x \leq 1\text{m}$, οπότε η μέγιστη τιμή του x είναι το 1m . Η φάση λαμβάνεται πριν να αρχίσουμε τις τροποποιήσεις με βάση την Τριγωνομετρία.

β) Η μέγιστη απόσταση που έχει διαδοθεί το κύμα δίνεται από την εξίσωση $x=vt=1\text{m}$.

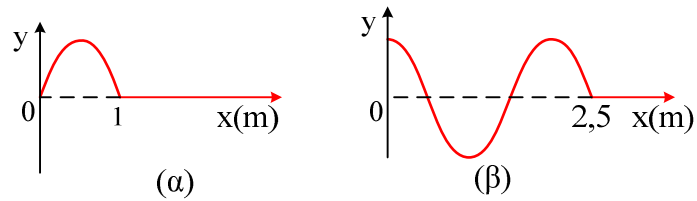
Με βάση τις παραπάνω συγκεντρωμένες πληροφορίες χαράσσουμε το στιγμιότυπο, όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα (α).

Δουλεύοντας με τον ίδιο τρόπο για τη χρονική στιγμή $t_2=2,5\text{s}$ βρίσκουμε:

$$y = 0,2 \eta\mu 2\pi \left(\frac{2,5}{2} - \frac{x}{2} \right) = 0,2 \eta\mu (2,5\pi - \pi x) = 0,2 \eta\mu \left(2\pi + \frac{\pi}{2} - \pi x \right) = 0,2 \eta\mu \left(\frac{\pi}{2} - \pi x \right) \rightarrow$$

$$y=0,2 \text{ συν}(\pi x)$$

δηλαδή η γραφική παράσταση είναι συνημιτονοειδής, ενώ η διαταραχή έχει διαδοθεί σε απόσταση $x_2=vt=2,5\text{m}$. Στο διάγραμμα (β) δίνεται το αντίστοιχο στιγμιότυπο.

Σχόλια:

- α) Προσέξτε η μορφή με την οποία προχωράει το κύμα. Ένα «όρος» που μετακινείται προς τα δεξιά.
- β) Η χρονική στιγμή $t_1=1\text{s}$ αντιστοιχεί σε μισή περίοδο, άρα έχει διαδοθεί και μισό μήκος κύματος, όπως φαίνεται στο (α) διάγραμμα, ενώ τα $2,5\text{s}$ αντιστοιχούν σε μια περίοδο (2s) και ένα τέταρτο της περιόδου (0,5s), οπότε έχουν δημιουργηθεί 1,25 κύματα, (βλέπε διάγραμμα (β)).

Υλικό Φυσικής - Χημείας.

Επειδή το να μοιράζεσαι πράγματα, είναι καλό για όλους...

Επιμέλεια

Διονύσης Μάργαρης